

Posudek na bakalářskou práci

Milan Matějka: Pozdně gotické architektonické sochařství na Hrádku v Kutné Hoře

Vedoucí práce: doc. PhDr. Michaela Ottová, PhD.

Bakalářská práce se věnuje složité problematice architektonického sochařství v prostoru „městského paláce“ v Kutné Hoře, který patřil od roku 1490 hornímu podnikateli Janu Smíškovi. Téma je to o složitější, že stavba v krátkém období prošla zásadní přestavbou a že nejsou dosud zcela uspokojivě vyřešeny jednotlivé stavební fáze (tj. fáze spojovaná s předhusitským obdobím, případná přestavba za předcházejícího majitele Prekla a stanovení podílu samotného Jana Smíška při celkové přestavbě). Zároveň nejsou dodnes uspokojivě vyřešeny otázky kolem původních funkcí jednotlivých prostor, ve kterých se objevuje figurální architektonické sochařství (a to jak v exteriéru, tak interiéru).

Bakalářská práce je logicky strukturovaná; první část zahrnuje přehled dosavadní literatury, charakteristiku objednavatele přestavby Jana Smíška a stručné dějiny stavby. Největší část je věnována popisu, identifikaci námětů, formální analýze, a pokud to díla umožňují, i ikonologické interpretaci. Autor si dobře všímá rozdílné kvality sochařských děl a těm významným věnuje náležitou pozornost. Na základě identifikace vícevrstevnatého výtvarného charakteru děl se snaží artefakty rozčlenit na několik formálně rozdílných skupin (díla pařící do tradičního poparléřovského proudu, díla související s kamenickou hutní produkcí u sv. Barbory a díla patřící k tendenci spojitelné s Bricciem Gauskem). Zde autor prokazuje zdatné osvojení formálně analytické metody, potřebné ke stanovení hypotéz souvisejících s problematikou autorství. Při analýze řeší i otázky autenticity (viz arkýř s vegetabilní dekorací). Výsledky svého pozorování považuje oprávněně za nedefinitivní s ohledem na dosud neukončený stavebně historický průzkum Hrádku (dosud nevyjasněná otázka o stavební a výzdobné fázi před husitskými válkami, která je relativizována přítomností kamenických značek objevujících se na stavbách z období kolem 1490 v Kutné Hoře, a s tím i relevantní idea určitého historismu stavebního i sochařského projevu v závěru 15. století). Závěr práce je věnován celkovému zhodnocení a dataci souboru architektonického sochařství na Hrádku a rozvinutí hypotézy o působení B. Gauskeho a jeho „stylu“ či tendence ve stavbách realizovaných Janem Smíškem. Pozitivně je možné hodnotit, že autor reflektuje pro Kutnou Horu v době konce 15. století typickou situaci, kdy kolísající kvalita a různé formy stylizace architektonického sochařství nejsou přímo úměrné kvalitě konceptu výzdoby.

Těžištěm práce je popis, identifikace a analýza čtyř konzol s lidskými polopostavami v současné ředitelně Muzea stříbra. Jejich identifikaci a formální hodnocení je možné přijmout, stejně jako odmítnutí ikonografie čtyř lidských elementů, která se v souvislosti s nimi objevuje v dosavadní literatuře. Zajímavá ikonologická interpretace (s. 42), nabízející představu původního umístění a významového propojení souboru polopostav v „ženském studiolu“, musí zůstat v rovině hypotézy, kterou bohužel nelze zatím nijak ověřit (spojení konceptu výzdoby s vdovou po Janu Smíškovi). Stejně tak zatím neumíme nijak ověřit představu o možné funkčnosti horních ploch konzol jako stojanů pod olejové lampy. Pro tento enigmatický soubor postrádáme zatím jakoukoli analogii či paralelu. Matějкова ikonologická interpretace je jistě legitimní, avšak asi ne jediná možná (vzhledem k torzálnímu stavu dochování a též ke skutečnosti, že významově nejdůležitější soubor je bohužel mnohem méně kvalitní než ostatní skulptury a vybízí k opatrnosti, zda jde opravdu o jeden celek).

Bakalářská práce Milana Matějky překračuje v mnohých ohledech kritéria kladená na tento typ prací. Autor samostatně analyzuje a hodnotí dosavadní literaturu a staví se k ní s věcným kritickým komentářem. Samostatně postupuje i při významových interpretacích. Kladně je možné též hodnotit

důsledný poznámkový aparát odkazující k názorům předcházejících badatelů. Úskalí práce je přeci jenom v omezené možnosti propojení soch s celkem stavby, který není dosud zcela jednoznačně stavebně historicky vyhodnocen. Lepší přehlednosti práce by jistě prospělo i zakreslení studovaných artefaktů do půdorysu obou pater Hrádku a též představa, i když jen hypotetická, o funkcích jednotlivých prostor a komunikaci uvnitř objektu v době Jana Smíška a Anny Frátské. Celkovému vyznění práce by též prospěla důkladnější jazyková redakce.

Bakalářskou práci Milana Matějky doporučuji k obhajobě.

La Spezia, dne 31. 8. 2014

Doc. PhDr. Michaela Ottová, PhD.